“నా కేమన్నా...?”, ఆమె అడిగింది!
ఆ అడగడంలో నిరాశ, సంకోచం, ఎదురుచూపు, ఆతృత, బిడియం అన్నీ ధ్వనించాయి చంద్రకుమారుకు.

“ఏమీ లేవే!” అన్నాడు. ఆమె వెళ్ళిపోయింది. నిలువెత్తున ఉన్న అజంతా విగ్రహం అకస్మాత్ గా ప్రాణం వచ్చి, నడిచి వెళ్ళిపోతున్నంత ఆశ్చర్యం కలిగి, వింతగా ఆ స్త్రీని పరీక్షించసాగాడు.

“దేనికోసం ఎదురుచూస్తోందో?” అనుకొని మళ్ళీ తన పనిలో నిమగ్నుడయ్యాడు.

చంద్రకుమార్ ఆ వూరికి పోస్టుమాస్టరుగా వచ్చి రెండు నెల్లయింది.

అది బ్రాంచ్ పోస్టాఫీసు. అందుకని పోస్టుమెన్ వుండరు. అతనే అన్నీని: ఉత్తరాలు పంచడం, సార్టింగూ, కట్టకట్టడం అంతా.

గ్రామస్థులంతా మైయిను వాళ్ళే వచ్చి—సాధారణంగా—ఎవరి ఉత్తరాలు వాళ్లు తీసుకుపోతుంటారు. దానివల్ల అతని బరువు కొంత తగ్గుతోంది. మిగతా ఒకటి రెండు ఉత్తరాలు అతనే వీలున్నప్పుడు పంచుతాడు. వాళ్లు నిరక్షరాస్యులైతే ఉత్తరం చదివే బాధ్యతా, ఒక్కొక్కసారి జవాబు రాసే పనీ యితా అతనిపైనే పడుతాయి.

శ్రీ కొంత కృష్ణమూర్తి

చంద్రకుమార్ మహా నెమ్మదస్తుడు. తియ్యగా మాట్లాడ్డం ఎరుగును. అందుకే త్వరలోనే అందరికీ హితుడై, తలలో నాలుకైనట్టు మెలగసాగాడు.

సాయంత్రం వేళలందు నలుగురికీ వార్తా పత్రికలు చదివి వినిపించడం అతని నిత్య కృత్యాల్లో మరొకటి.

ఇంతైనా అతని జీతం పదిహేను రూపాయలే! పేరు మాత్రం పోస్టుమాస్టరు! పోస్టల్ రన్నరుకు ఎనభై వరకూ జీతం ఉంటుందట!

టపా కట్టి పెయ్యడం అయ్యాక ఆ వేళ పోస్టులో వచ్చిన దినపత్రిక తీసి చదువుకో సాగాడు. కాని దృష్టి పేపరుమీద వున్నా, అతని మనసు మళ్ళా ఆ స్త్రీ మీదికి వెళ్ళింది.

రోజూ వేళకు వచ్చి అడుగుతుంది. అదే ప్రశ్న! అతను ‘ఏమీ రాలే’దంటాడు. మౌనంగా గృహోన్ముఖురాలై వెళ్ళిపోతుంది.

పాపం, ఎందుకో ఆ నిరీక్షణ?

చంద్రకుమార్ కు ఏమీ తోచలేదు.

చాలా సార్లు అనుకున్నాడు నిలవేసి కారణం అడుగుదామా? అని. కాని అడగడానికి మనసు పడలేదు. ధైర్యం కలగలేదు; ఏమనుకుంటుందో? అని భయం. అతను సహజంగా బిడియం మనుష్యుడు. అందులో ఆడ వాళ్ళంటే మరీ భయం. [illegible]

(మిగతా 62 వ పేజీలో)

గృహ ప్రవేశం (31 వ పేజీ తరువాయి)

గొప్ప కోసం, సాంప్రదాయంకోసమో చెప్పామే గాని" అంది మళ్ళీ మేనత్త.

"నాకు తెలుసు. యేది చెయ్యాల్సిందో, యేది అనవసరమో..." అన్నాను కోపంగా.

నాతో వాదనకు దిగడానికే వారికి భయం. మరింకేం మాట్లాడలేదు. వెంటనే తిరిగి పోయారు.

"మీరు కొద్దిగైనా వెనుకా ముందూ చూడరండి! నోటి కెంత మాటొస్తే అంతా అనేస్తారు. కాస్త అణుకువ, లేదుకూడా" అంది మా ఆవిడ.

"నువ్వూరుకుందూ... మీ వాళ్ళంతా యింతే! చిన్న విషయాన్ని కొండంతగా చేస్తారు. అర్థం లేకుండా ఆచారాలంటూ అన్నీ పెద్ద పరుగులకు పోతారు. అంతా క్రోధా బుంచుకోవటమే! చూడు నువ్విచ్చిన పరమాన్నం యెవరైనా తిన్నారా? దీనికి కారణం యేమంటావ్?"

"అదేమో నాకేం తెలుసు?" అంది ఆవిడ.

"తక్కినవన్నీ తెలుసు వాదించడానికి. మనం విందు యేర్పాటు చెయ్యలేదని యీ ముఖాలు వాడి పోయాయి. అందుకే యీ నిరాకరణాలు; ఒక్క నియమమయినా జాగుచేయకుండా అనవలసినవేవో అనేసి వెళ్ళి పోయారు."

"పోనీ యేం పోయింది? విందేర్పాటు చేయలేక పోయామా?"

"నీ కాపాటి ప్రపంచ జ్ఞానం యేడవ నందుకు విచారిస్తున్నా లలితా! విందుకు ఒకరా, యిద్దరా చెప్పు... మనం యిప్పుడా గొడవ పెట్టుకొన్నామంటే రమారమి యాభై రూపాయలయినా వుండాలి. అల్లాంటి చెవిటి డబ్బుతో కులుకుతున్న వాళ్ళు చెయ్యగలగాలి. అయినా యిదేమంత అవసరమయిందని నే ననుకోను."

"ఏమో బాబూ నా కెందుకీ గొడవ?" అంది లలిత అక్కడితో చాలించినట్టుగా.

"తక్కినవాళ్ళైలా అన్నా అంటారు. ఏం? మీ అమ్మాయినా కాస్త ఆలోచించొద్దూ... ఆపాటి బాధ్యత తనకు లేదనుకుంటుందా? మళ్ళీ యెంతో అభిమానం వున్నదిలా బయటకు అభినయిస్తుంది. నాకీ యింట్లోకి రావటం యిష్టం లేదంటుంది... యెందుకిష్టం లేదో ఆలోచించింది! యీ మధ్యనే నాకు బదిలీ అయ్యే సూచన ఉన్నట్లుని చెప్పాను కూడా".

"మీరేదో సాకులు చెప్తూంటారు. అసలే ముందు నుండి మీ కిష్టం లేదు, యీ కొంపకు రావటం. మావాళ్ళేమంటున్నారో తెలుసా? మీరు కావాలనే బదిలీ చేయించు కుంటున్నారట..." అంది. నాకు అమాంతంగా ఆమెకో చెంప పెట్టు పెట్టాలన్పించింది. వీళ్ళ ముందు భావనలకు, జరిగిన వాటికి యేం సంబంధం వుందా అనుకున్నా.

"మీ వాళ్ళు యేమనుకుంటే నాకేం కావాల్లే— అనుకోనీ! నా బుద్ధి పోయాలు వాళ్ళదగ్గరే వుంటయ్. నేను దూరాలోచన చేసి యింతవరకు యీదుర్చుకొచ్చా. చివరికి ప్రవేశించక పీలయింది కాదు."

"ఏమోనండీ మీ కెవరు చెప్పగలరు? అన్నీ అడ్డవాదనలనే చేస్తుంటారు" అంటూ అక్కడ నుండి విసురుగా పోయింది.

కొన్ని దినాలు గడిచినయ్. క్రొత్త యింట్లో కాపురం వుండడం నాకు కొన్ని విధాల అనుకూలంగానే వుంది. మాఆవిడ తరచు కన్నవారింటికి పోతూండటం ఆమెకూ అనుకూలమే అనిపించింది. నేను మాత్రం యిల్లు బాగు చేయించేందుకు శ్రద్ధ చూపలేదు. లలిత ఎన్ని సార్లు చెప్పినా విన్పించుకోలేదు కూడా.

హఠాత్తుగా నాకు ట్రాన్సఫర్ ఆర్డర్ వచ్చింది. ఇన్నాళ్ళనుండి అనుకొంటున్న బదిలీ యిప్పు డకస్మాత్తు భూకంపంలా వచ్చి నన్ను కంపింప చేసింది. ఏం చేయటమా? అన్న ఆలోచన బాధించింది. పెద్ద నగరానికి బదిలీ. అక్కడి వాతావరణం, అక్కడి ప్రజలు, అక్కడి సరకుల ధరలు యివన్నీ నాకు సరిపడవేమో ననుకున్నా. కాని యేంచేయను? తప్పించు కోవాలని గావించిన బ్రహ్మ ప్రయత్నాలు కూడా విఫలమై వెళ్ళక తప్పింది కాదు.

"చూశావా లలితా నేను చెప్తే యెవ్వరైనా నమ్మారా? కనీసం వినిపించు కున్నారా? ఇప్పుడు బదిలీ అయిందా? యీ మూన్నాళ్ళ ముచ్చటకోసం గృహప్రవేశం చేశాం...దాని కెన్నో రాద్ధాంత సిద్ధాంతాలు జరిగినయ్. విందులు జరిపేంకాదని ఒహరు గేలి చేశారు. యిల్లు బాగుచేయించలేదని మరోహ రన్నారు...యిప్పుడేమయింది?" అన్నా. నా మాటలు లలితక్కూడా విచిత్రంగా కన్పించాయి. ఆమె కూడా నన్ను విశ్వసించలేక పోయింది.

"అదేమోనండీ! మీ యిష్టం. మీరు కావాలనే బదిలీ చేయించుకుంటుంటే యెవరేం చేస్తారు? అక్కడికెళ్ళాక యెంతకష్టమో ఆలోచించారా?" అంది.

"ఏం కష్టం. యిక్కడెలా వుంటున్నామో అలాగే అక్కడ కూడాను. నేను మొదట పోయి కొన్నాళ్ళ తరువాత అద్దె కొంప చూస్తాను. హాయిగా యీ బంధువుల బాధల్లేకుండా వుండొచ్చు. పాపం! నీకు కష్టంగా వుంటుందిలే... కన్నవారు కాస్త దూర మౌతారు" అన్నా నవ్వుతూ.

"వాళ్లెండి... యిదోహటి దొరికింది యెత్తి పొడుపుకి. ఏం? ఎప్పుడూ కన్నవారింట్లోనే కూర్చుంటు న్నానా? మీరెక్కడుంటే అక్కడ వుండవలసిందేగా! యింక మరో పది వూర్లు తిప్పండి నాకేం? ఆ వున్న కాస్త ఆరోగ్యం చెడుతుంది. అప్పుడు ఫలితం తెలి సొస్తుంది" అంది కోపంగా. ఆమె కోపానికి కారణం నాకే తెలుసు. మరేం పెంచుకోకుండా వూరుకున్నా.

బంధువుల్లో యెవ్వరూ నమ్మకుండా వున్నారు బదిలీ దానంతటదే వచ్చిందని. వాళ్ళంతా నా కోరిక పైనే, నా ప్రయత్నం మీదనే యిది జరిగిందను కొంటున్నారు. వాళ్ళర్థం చేసుకోకపోతే నేను మాత్రం యేం చేస్తాను?... మరేం వాదోప వాదాలు లేకుండా లలితను వాళ్ళ కన్నవారింటిలో వుంచేసి, నేనే ఒంటరిగా కలకత్తా పోయాను బదిలీపై... నా గృహ ప్రవేశంలో అర్థం యేముం దంటారు? మూన్నాళ్ళ ముచ్చటే కదూ! ★

నిరీక్షణ

(21 వ పేజీ తరువాయి)

రనీ, తిడతారనీ కాదు; తను వాక్చాతుర్యాన్ని ప్రదర్శించడంలో విఫలుడైతే వాళ్ళక్కడ విముఖత్వం పొందుతారోనని అంతే! అందుకే సంకోచించేవాడు.

ఆమె మధ్య వయస్కురాలు. ఈ త్రేషు కులానికి చెందింది కాకపోయినా మనిషి శుభ్రంగా ఉండడంవల్లా మంచి ఆకర్షణ కలిగివుంది. చామనచాయగా వుంటుంది. మొహం అజంతా శిల్పాన్ని గుర్తుకు తెస్తుంది.

ఆమె వ్యక్తిగత ఆకర్షణకంటే, ఆ అంతులేని నిరీక్షణే చంద్రకుమార్‌ను ఆకర్షించింది.

ఇదివరకటి పోస్టుమాస్టర్ అతనికి చార్జి ఇచ్చేటప్పుడు చెప్పాడు ఆవిడ ఈ విధంగా గత రెండు సంవత్సరాలనుండి వస్తోందని. కారణం అతనూ చెప్పలేడు.

పాపం, భర్త దూరదేశాల్లో, ఏ మిలిటరీలోనో చిక్కుకున్నాడేమో? అతని నుండి ప్రేమలేఖల కోసం ఎదురుచూస్తోందేమో? అదే నిజమై ఉంటుంది. నిజంగా ఆడవాళ్ళంత ప్రేమైక జీవులు ఎవరూ వుండరు? వాళ్ళు ప్రేమ దేవతలు, పూజార్హులు కూడా దానులవుతారు; పురుషులే, నీచంగా; వాళ్ళ హృదయౌన్నత్యాన్ని గమనించకుండా, హీనంగా చూసి హింసిస్తారు. స్త్రీలే అసలైన ప్రేమ దేవతామూర్తులు!

అతనికి ఆ స్త్రీని ఇలా విడిచిపోయిన భర్తపైన ఎడతెగని కోపం వచ్చింది. ఎన్నో శాపనార్థాలు పెట్టాడు.

"రేపు ఏమైనా అడిగేస్తాను. వాడి అంతు కనుక్కొని, నేనుదను సహాయపడి, ఆవిడ జీవితాన్ని సుఖమయం చేస్తాను" అని నిర్ణయించుకున్నాడు.

అనుకున్న ముహూర్తం రానే వచ్చింది! రోజూ వలెనే ఆవిడ వొచ్చి, తెలాంచుకుని:

"నాకేమన్నా...?" అంది.

"లేదు. కాని..." అన్నాడు ఏదో చెప్పేవాడిలా, అతను.

విశాల నేత్రాలతో ఒకసారి, 'చెప్పండి' అన్నట్టు వీక్షించింది.

"నా అనవసర ప్రశ్నను క్షమిస్తారనే ఉద్దేశంతోనే అడుగుతున్నా. మీరు మరోలా భావించకండి! మీరు నిరీక్షించేది దేనికోసమో, దయ ఉంచి, చెప్పగలరా?" అన్నాడు తూచితూచి.

ఆవిడ:—"ఆc! ఏమీ లేదండీ! రెండేళ్ళ క్రితం జరిగిన ఎలక్షన్లలో ఓటువేస్తే మనియార్డరు పంపుతామని చెప్పారు; అందుకని" అంది నిస్సంకోచంగా.

చంద్రకుమార్ 'ఏ చంద్రలోకం నుంచో క్రింద పడుతున్నానా?' అనుకోసాగడు ★